

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 12/2024-48

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Ivana Fiačana a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Energetic Systems, s. r. o.**, Šamorínska 10, Bratislava, zastúpenej JUDr. Tomášom Balážikom, advokátom, Šamorínska 10, Bratislava, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Obdo/71/2021 z 23. novembra 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 31. marca 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva vyjadriť sa k všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1Obdo/71/2021 z 23. novembra 2022. Sťažovateľka navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie, alternatívne spolu s ním navrhuje zrušiť aj rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 3Cob/5/2020-671 zo 17. februára 2021 a rozsudok Okresného súdu Bratislava IV č. k. 10Cb/178/2014-613 z 2. októbra 2019 a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Navrhuje tiež uložiť najvyššiemu súdu povinnosť priznať jej „úplnú náhradu dôvodne vynaložených trov súdneho konania...“, finančné zadost'učinenie v celkovej výške 2 565,80 eur a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutého uznesenia a ďalších príloh ústavnej sťažnosti vyplýva, že právny predchodca sťažovateľky sa podanou žalobou domáhal zaplatenia sumy 55 350 eur s príslušenstvom z titulu neuhradenej odmeny za zabezpečenie vydania právoplatného územného

rozhodnutia o umiestnení stavby, ktorú mal právny predchodca žalovaného uhradiť v zmysle mandátnej zmluvy na inžiniersku činnosť pre stavbu Polyfunkčný objekt Seberíniho, Bratislava z 10. júla 2009 (ďalej len „mandátna zmluva“). Rozsudkom okresného súdu bola žaloba zamietnutá a žalovanému nebol priznaný nárok na náhradu trov konania. Súd prvej inštancie bol toho názoru, že v konaní nebola preukázaná dôvodnosť sťažovateľkou uplatneného nároku, a to z dôvodu, že sťažovateľka nepreukázala riadne a včasné plnenie predmetu uzatvorenej mandátnej zmluvy v zmysle čl. III ods. 3.2 spočívajúce v zabezpečení vydania právoplatného územného rozhodnutia o umiestnení stavby, jeho doručení a protokolárnom odovzdaní.

3. O odvolaní sťažovateľky proti rozsudku súdu prvej inštancie rozhodol krajský súd rozsudkom tak, že rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil a žalovanému nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd sa stotožnil so skutkovými zisteniami a s právnymi dôvodmi uvedenými v rozsudku okresného súdu a v celom rozsahu na ne poukázal. K námietke sťažovateľky týkajúcej sa nevykonania dôkazov krajský súd, poukazujúc na princíp voľného hodnotenia dôkazov, uviedol, že postup súdu prvej inštancie, na základe ktorého starostlivo zvažil dôležitosť jednotlivých dôkazov, bol správny, pričom súd prvej inštancie zároveň jasne a výstižne v odôvodnení napadnutého rozhodnutia vysvetlil aj spôsob ich hodnotenia. Krajský súd sa stotožnil s názorom okresného súdu v tom, že v súlade s čl. III ods. 3.6 zmluvy ak právny predchodca sťažovateľky vedel, že nedôjde k dodržaniu termínov (a to aj z dôvodu zmeny mandátnej zmluvy vo forme jej dodatkov), mal postupovať tak, aby došlo k zmene zmluvy v časti termínu plnenia alebo mohol od zmluvy odstúpiť a pokiaľ nepožiadal o zmenu termínu plnenia mandátnej zmluvy, bol povinný zmluvu plniť v rozsahu, v akom bola uzavretá.

4. Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie, ktoré odôvodnila dôvodmi prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľky odmietol z dôvodov podľa § 447 písm. c) a f) CSP a žalovanému nepriznal náhradu trov dovolacieho konania.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Proti napadnutému uzneseniu o odmietnutí dovolania podala sťažovateľka túto obsahlo (73 strán, pozn.), no zároveň značne neprehľadne a zmätočne formulovanú ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

a) V konaní na súde prvej inštancie, ako aj na odvolacom súde došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci v rozpore s vykonanými dôkazmi, so zákonnou úpravou mandátnej činnosti, ako aj skutkovým stavom, a to v dôsledku nevykonania dôkazov všeobecnými súdmi, ktorých vykonanie sťažovateľka navrhla na súde prvej inštancie, ako aj v odvolacom konaní. Zároveň všeobecné súdy nehodnotili dôkazy v súlade s § 191 ods. 1 CSP, ale svojvoľne.

b) Napadnutým uznesením došlo k nesprávnemu posúdeniu dovolacích dôvodov, v dôsledku čoho najvyšší súd konal v rozpore so zásadou zákazu *denegatio iustitiae*. Najvyšší súd sa podľa sťažovateľky dôsledne nezaoberal jej dovolaním a vecnými a právnymi argumentmi, nedal jej odpoveď na otázky, ktoré majú pre vec význam a ktorými by bol dostatočne objasnený skutkový a právny základ rozhodnutia. Najvyšší súd pristupoval k dovolacím námietkam sťažovateľky príliš

formalisticky a napadnuté uznesenie neuvádza dostatočné dôvody, na ktorých je založené, a preto je aj nepresvedčivé. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu považuje sťažovateľka za arbitrárne.

c) Nevykonaním podstatného dôkazu – vyžiadania administratívneho spisu spojeného s vydaním rozhodnutia o umiestnení stavby súdom, ktorý mal osvedčiť tvrdenie sťažovateľky, že predmet mandátnej zmluvy vykonala riadne a bez omeškania, je v rozpore s čl. 47 ods. 3 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, princípmi podľa čl. 2 ods. 1 a 2 a čl. 6 ods. 1 a čl. 9 CSP a zákazom *denegatio iustitiae*.

d) Odôvodnenie najvyššieho súdu, v zmysle ktorého ak v priebehu civilného sporového konania súd nevykoná všetky navrhnuté dôkazy na zistenie skutkového stavu, nezakladá to vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože to nemožno považovať za znemožnenie uplatnenia procesných práv, ktoré strana mohla uplatniť, avšak v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu z nich bola vylúčená, je v rozpore s neskoršou právnou praxou najvyššieho súdu (sp. zn. 4Cdo/100/2018, 5Cdo/202/2018). Napadnutým uznesením, ktorým sa najvyšší súd bez odôvodnenia odklonil od uvedených rozhodnutí, tak podľa sťažovateľky dochádza k deformovaniu jej právnej istoty, čo spôsobuje porušenie práva na spravodlivé súdne konanie a práva na rovnosť strán konania.

e) Konaním všeobecných súdov vrátane dovolacieho súdu nebola rešpektovaná ústavná zásada *pacta sunt servanda*. Všeobecné súdy sa nezaoberali porušeniami mandátnej zmluvy zo strany žalovaného.

f) Najvyšší súd v rámci zjednocovania judikatúry dosiaľ nezaujal stanovisko k právnej problematike týkajúcej sa toho, či je vôbec možné, aby mandatár zostal bez odmeny za vykonanú činnosť pre mandanta, ako to je vo veci sťažovateľky. Ak by aj nedošlo k očakávaným výsledkom, ktoré očakával mandant od mandatára, a mandatár by vykonal čo i len časť činnosti na účel dosiahnutia výsledku dohodnutého mandátnou zmluvou, sťažovateľka je toho názoru, že odplata jej patrí minimálne k pomeru vykonanej činnosti.

g) Dovolacie otázky boli vymedzené spôsobom požadovaným v § 432 ods. 2 CSP, a teda odmietnutie dovolania je formalistické a arbitrárne. Ak dovolací súd nevidel v podanom dovolaní vymedzenie dovolacích dôvodov tak, ako to požaduje § 432 CSP, potom nevykonal ústavne súladný výklad predmetnej právnej normy – v zásade *pacta sunt servanda* v znení mandátnej zmluvy, ktorou aj sťažovateľka vymedzila právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uviedla, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia krajského súdu.

h) Konštatovanie najvyššieho súdu, ktorý na jednej strane tvrdí, že sťažovateľkou navrhovaný dôkaz nemusí súd vykonať a jeho vykonanie je na úvahe súdu, no na druhej strane tvrdí, že strana sporu, ktorá z určitej skutočnosti vyvodzuje právne následky, musí tvrdiť skutočnosť a k tvrdenej skutočnosti predložiť alebo označiť relevantné dôkazné prostriedky, za tých okolností, že súdy odmietli vykonať dôkaz navrhovaný sťažovateľkou, sa javí ako „schizofrenické a doslovne protirečivé, chaotické a zmätočné“.

i) Najvyšší súd sa nesprávne vysporiadal s dovolacou argumentáciou sťažovateľky, v zmysle ktorej po zmene zákonného sudcu v konaní na súde prvej inštancie sa nový zákonný sudca neriadil predbežným právnym posúdením veci predchádzajúcim sudcom, a to vo vzťahu k otázke doručenia právoplatného územného rozhodnutia žalovanému, čo považuje sťažovateľka za porušenie princípu právnej istoty.

j) Tým, že sťažovateľka nemohla od 28. decembra 2012 nakladať so žalovanou sumou 55 350 eur, došlo k porušeniu jej základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy.

k) Nevykonaním sťažovateľkou navrhovaného dôkazu na pripojenie administratívneho spisu zo stavebného úradu okresným súdom či krajským súdom došlo v rozpore so zásadou

kontradiktórnosti civilného sporového konania k porušeniu základného práva sťažovateľky na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, ako aj porušeniu jej základného práva vyjadriť sa k všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

l) Vo veci došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces už tým, že v konaní nebol vydaný platobný príkaz súdom a vo veci všeobecný súd minimálne od vyjadrenia žalovaného 18. augusta 2014 do nariadenia pojednávania na 13. december 2017, t. j. viac ako 3 roky, nekonal, čím došlo k neodôvodneným prieťahom v súdnom konaní v rozpore s čl. 48 ods. 2 ústavy.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru), porušenie základného práva na rovnosť účastníkov v konaní (čl. 47 ods. 3 ústavy), porušenie základného práva vlastniť majetok a práva na pokojné užívanie majetku (čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu) a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a vyjadriť sa k všetkým vykonávaným dôkazom (čl. 48 ods. 2 ústavy) uznesením najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania. Zásadná sťažnostná námietka prelínajúca sa v prevažujúcej časti ústavnej sťažnosti je orientovaná do roviny dôkaznej vady nevykonaním ďalšieho navrhovaného dokazovania (vyžiadanie administratívneho spisu z príslušného stavebného úradu) v prvoinštančnom a odvolacom konaní. Nevykonanie dokazovania v tomto smere malo podľa sťažovateľky vplyv na zistenie rozhodujúcich skutočností pre vydanie spravodlivého rozhodnutia. Opomenutý dôkaz a taktiež nevysporiadanie sa súdov s uplatnenou argumentáciou sťažovateľky dosahujú podľa sťažovateľky ústavnoprávnu relevanciu nielen z perspektívy porušenia základného práva na spravodlivý súdny proces, ale aj z pohľadu jej znevýhodnenia v súdnom konaní s následkom porušenia práva na rovnosť účastníkov konania. Druhou ťažiskovou námietkou sťažovateľky je formalistické odmietnutie jej dovolania zo strany najvyššieho súdu bez dostatočného odôvodnenia a bez toho, aby sa najvyšší súd zaoberal relevantnými dovolacími námietkami, ktorého dôsledkom je porušenie základného práva sťažovateľky na prístup k súdu.

III.1. K namietanému porušeniu práva na spravodlivý proces, základného práva na rovnosť strán a základného práva vyjadriť sa k všetkým vykonávaným dôkazom:

7. Vo vzťahu k namietanému porušeniu práv sťažovateľky uznesením najvyššieho súdu ústavný súd z hľadiska ústavného posúdenia rešpektuje právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať prípustnosť dovolania. V prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nezasahuje do ochrany základných práv a slobôd. Z ústavného hľadiska je podmienkou, aby takáto interpretácia nebola svojvoľná, ale ani formalistická a aby bola čo najstálenejšia, a teda súladná s právom na súdnu ochranu (II. ÚS 398/08, II. ÚS 65/2010). Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkovi súdneho konania sa súdna ochrana poskytne v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie príslušných zákonných ustanovení musia v celom rozsahu rešpektovať základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012).

8. Vychádzajúc z citovanej judikatúry, v zmysle ktorej posudzovanie splnenia podmienok dovolacieho konania je (v zásade) vo výlučnej právomoci najvyššieho súdu, a zohľadňujúc argumentáciu sťažovateľky v jej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy, sa úloha ústavného súdu v posudzovanej veci obmedzuje na posúdenie, či najvyšší súd v napadnutom uznesení dostatočným, a teda ústavne akceptovateľným spôsobom odôvodnil svoj záver o neprípustnosti dovolania. V opačnom prípade by totiž ústavný súd nahrádzal právomoc najvyššieho súdu, čo s odkazom na jeho ústavné postavenie zjavne nie je jeho úlohou.

9. Vo vzťahu k zásadnej sťažnostnej námietke zameranej na vadu dokazovania pred odvolacím súdom (aj pred súdom prvej inštancie), ktorá bola predmetom dovolacieho prieskumu v rámci namietanej vady podľa § 420 písm. f) CSP, ústavný súd zdôrazňuje, že ak sa najvyšší súd stotožní s odôvodnením dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu a poukáže naň, uvedený postup nepredstavuje porušenie práva na spravodlivé súdne konanie, ak dovolací súd vo väzbe na dovolacie námietky konkrétne uvedie, kde sú dôvody na konečné rozhodnutie odvolacieho súdu, pričom tieto musia byť právne a logicky konzistentné, tieto dôvody z pozície dovolacieho súdu vyhodnotí a následne vysvetlí, prečo považuje odvolacie rozhodnutie za postačujúce (m. m. II. ÚS 482/2021, I. ÚS 261/2023). Ústavný súd preto ďalej posudzoval, či dovolací súd poskytol sťažovateľke dostatočnú odpoveď na načrtnutý procesnoprávny problém v podobe nevykonania navrhovaného dokazovania vyžiadaním administratívneho spisu s následkom odňatia možnosti uniesť dôkazné bremeno a tiež s následkom neúspechu v spore.

10. Z relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že najvyšší súd v napadnutom uznesení nerezignoval na svoju úlohu dovolacieho súdu a sťažovateľke v rámci namietaných vád v dokazovaní (odmietnutie vykonania ďalšieho dokazovania, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov) zreteľne vysvetlil, z akých skutkových zistení vychádzali nižšie súdy, poukázal na spôsob ich interpretácie, a to vo vzájomnej súvislosti, a nie jednotlivo. Najvyšší súd značnú pozornosť venoval práve otázkam dokazovania v odvolacom a prvoinštančnom konaní (body 43 až 45). Poukázal na to, že v súlade s § 387 ods. 3 CSP sa krajský súd vysporiadal s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní, keď k odvolacej námietke sťažovateľky týkajúcej sa nevykonania ňou navrhnutých dôkazov (najmä vyžiadania si spisu zo stavebného úradu) považoval postup súdu prvej inštancie pri hodnotení vykonaného dokazovania za správny a v súlade s § 191 ods. 1 CSP, pričom poukázal na to, že v odseku 10 odôvodnenia rozsudku sa súd prvej inštancie vysporiadal s návrhom na vykonanie tohto dôkazu tak, že jeho vykonanie nepripustil, čo vysvetlil tým, že by to bolo neúčelné a nevhodné, keďže väčšina dokumentov, o ktorých možno predpokladať, že tvoria obsah spisu stavebného úradu, už bola predložená stranami sporu. Zároveň zdôraznil, že otázku doručenia právoplatného územného rozhodnutia a písomného protokolu žalovanému by takýto spis stavebného úradu ani nepreukázal a rovnako tak by nepreukázal ani skutočnosť, či si bol právny predchodca žalovaného vyznačovať právoplatnosť na rozhodnutí sám alebo mu bolo právoplatné rozhodnutie doručené právnym predchodcom žalobcu. Vzhľadom na to, že súd rozhoduje o tom, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná (§ 185 ods. 1 CSP), a na zásadu voľného hodnotenia dôkazov (§ 191 ods. 1 CSP) najvyšší súd vyhodnotil, že nevykonanie dôkazu navrhnutého stranou sporu, resp. vykonanie iného dôkazu na zistenie skutkového stavu veci nemožno považovať za postup, ktorým by súd strane sporu odňal možnosť konať pred súdom. Najvyšší súd neopomenul ani sťažovateľkou tvrdený následok nevykonania ňou navrhovaného dokazovania v podobe nedostatočného zistenia rozhodujúcich skutočností, pričom pripomenul, že neúplnosť, resp.

nesprávnosť skutkových zistení súdov oboch inšancií nie je vadou, ktorá by v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu bola považovaná za vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože ak k takejto vade v súdnom konaní dôjde, nie je ňou znemožnená realizácia procesných oprávnení strany, a v tejto súvislosti podčiarkol, že v dovolacom konaní nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení súdov nižšej inšancie už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože v dovolacom konaní je dokazovanie vylúčené. Konštatoval, že v posudzovanom prípade odvolací súd vo svojom potvrdzujúcom rozsudku vychádzal zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inšancie. Základnými odvolacími námietkami sťažovateľky sa odvolací súd v stručnosti zaoberal, hoci už rozhodnutie súdu prvej inšancie dalo odpovede na ňou uplatnené námietky.

11. Z relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia sa ústavný súd presvedčil, že najvyšší súd identifikoval dôvody na nevyhovenie dôkazného návrhu sťažovateľky zo strany okresného súdu a krajského súdu, ktorými sú absencia výpovednej hodnoty navrhovaného dôkazu a jeho nadbytočnosť. Ústavný súd na podklade uvedeného konštatuje, že takýto postup plne zodpovedá požiadavkám vyplývajúcim pre strany sporu z práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

12. K ďalšej námietke sťažovateľky, v zmysle ktorej sa odvolací súd nezaoberal jej odvolacou námietkou, že po zmene zákonného sudcu sa nový sudca JUDr. Miroslav Jankola „neriadil“ predbežným právnym posúdením veci predchádzajúcim sudcom JUDr. Karolom Rihárikom v zmysle § 181 ods. 2 CSP, najvyšší súd v bode 49 poukázal na konkrétny priebeh pojednávania, z ktorých jasne vyplynulo, že pôvodné predbežné právne posúdenie veci podľa § 181 ods. 2 CSP týkajúce sa ne/spornosti doručenia právoplatného územného rozhodnutia žalovanému korigoval už pôvodný sudca JUDr. Karol Rihárik na pojednávaní 13. decembra 2018, keď k námietke právneho zástupcu žalovaného uviedol, že zo spisu skutočne nevyplýva, že by žalovanému bolo doručené právoplatné územné rozhodnutie žalobcom. Nový zákonný sudca následne na pojednávaní uviedol svoj predbežný právny názor týkajúci sa tejto otázky, keď konštatoval, že je toho názoru, že doručenie iných dokumentov okrem faktúry preukázané nebolo. Najvyšší súd zároveň po objasnení účelu inštitútu predbežného právneho posúdenia veci uviedol, že takéto predbežné právne posúdenie nie je pre súd záväzné, pretože nejde o rozhodnutie súdu. Najvyšší súd dal za pravdu sťažovateľke, že odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia nezaoberal touto námietkou uplatnenou v odvolaní, avšak uvedený nedostatok podľa jeho názoru nepredstavuje taký nesprávny postup, resp. nedostatok odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorý by dosahoval intenzitu vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, v dôsledku ktorej by bolo nutné rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie, keďže tento nedostatok odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu nemal žiadny vplyv na rozhodnutie vo veci samej odvolacieho súdu, ako ani súdu prvej inšancie.

13. Vo vzťahu k sťažovateľkou uplatnenému dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP pre nesprávne právne posúdenie veci najvyšší súd uviedol, že prvými dvoma nastolenými otázkami, od ktorých malo podľa sťažovateľky závisieť rozhodnutie vo veci (1. „Je možné, aby konajúci súd prvej inšancie zamietol žalobu len pre omeškanie s plnením predmetu mandátnej zmluvy?“ a 2. „Môže súd rozhodnúť tak, že neprizná mandátárovi nárok na zmluvnú odmenu/odplatu, resp. v zmysle § 571 ods. 2 Obchodného zákonníka vzniká mandátárovi právo na zmluvnú odmenu podľa mandátnej zmluvy, ak očakávaný výsledok činnosti

mandatára sa nedostavil z dôvodu porušenia povinností mandanta, vyplývajúcich mandantovi z § 568 ods. 2 Obchodného zákonníka?“(), sa sťažovateľka podľa jeho názoru v skutočnosti dožaduje revízie skutkových zistení súdov oboch inštancií. Najvyšší súd pripomenul, že žaloba bola zamietnutá z dôvodu, že sťažovateľka nepreukázala dôvodnosť uplatneného nároku na dohodnutú odmenu mandatára, pretože nepreukázala splnenie zmluvných povinností v zmysle uzavretej mandátnej zmluvy, keď nepreukázala doručenie právoplatného územného rozhodnutia a preberacieho protokolu žalovanému. Vzhľadom na to vyhodnotil, že prvé dve vymedzené otázky nekorešpondujú so skutkovými zisteniami súdov prerokovávajúcich predmetnú vec, neboli rozhodujúce (kľúčové) pre rozhodnutie odvolacieho súdu, odvolací súd (ani súd prvej inštancie) ich neriešil, a teda od ich vyriešenia nezáviselo rozhodnutie odvolacieho súdu.

14. Pokiaľ ide o tretiu právnu otázku, či „*Nevykonanie resp. odmietnutie žalobcom navrhnutých dôkazov súdom prvej inštancie a následne odvolacím súdom je v súlade s čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, čl. 2 CSP, resp. s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd - s princípom spravodlivosti (s právom na spravodlivý proces)?“*, táto podľa mienky najvyššieho súdu obsahovo zodpovedá námietke nesprávneho procesného postupu súdov oboch inštancií v súvislosti s nevykonaním niektorých dôkazov navrhnutých sťažovateľkou, a teda v skutočnosti nejde o dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) v spojení s § 432 CSP. Najvyšší súd doplnil, že podľa jeho názoru vyhodnotenie všetkých vykonaných dôkazov zo strany súdov oboch inštancií bolo vykonané v súlade s § 191 CSP a princípom voľného hodnotenia dôkazov upraveným v čl. 15 CSP. Najvyšší súd poukázal na to, že súdy oboch inštancií v odôvodnení svojich rozhodnutí správne uviedli, že práve sťažovateľka bola povinná preukázať dôvodnosť ňou uplatnenej žalovanej pohľadávky. Podľa názoru najvyššieho súdu v posudzovanom prípade nejde o takú situáciu, keď by zistenie skutkového stavu *prima facie* bolo natoľko chybné, že by k nemu súd pri rešpektovaní zásad hodnotenia dôkazov nemohol nikdy dospieť a ktoré by výnimočne zakladalo porušenie práva strany sporu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (extrémny rozpor medzi vykonanými dôkazmi a skutkovými zisteniami). Odvolací súd, ako aj súd prvej inštancie sa pri hodnotení skutkového stavu a konkrétnych dôkazov nedopustili svojvôle. Skutočnosť, že sťažovateľka sa nestotožnila s rozhodnutiami súdov oboch inštancií a názormi v nich vyjadrenými, neznamená, že ide o nedostatočne odôvodnené, resp. svojvoľné rozhodnutia súdov nižšej inštancie, pretože súd nie je povinný rozhodovať v súlade so skutkovým a s právnym názorom strán sporu. V závere najvyšší súd podotkol, že napriek tomu, že sťažovateľka argumentovala nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom, ňou vymedzené otázky nespĺňajú kritérium právnej otázky zameranej na interpretáciu konkrétneho právneho predpisu, ale predstavujú otázky, ktoré sa týkajú skutkových záverov súdov nižšej inštancie či jej vlastného chápania skutkových zistení, resp. spochybňovania výsledkov vykonaného dokazovania, čo však nezakladá dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP.

15. Na základe preskúmania napadnutého uznesenia najvyššieho súdu v kontexte vznesených sťažnostných námietok ústavný súd konštatuje, že právne závery, ktoré v konečnom dôsledku viedli najvyšší súd k odmietnutiu dovolania podľa § 447 písm. c) a f) CSP ako celku sú v napadnutom rozhodnutí zdôvodnené vyčerpávajúcim spôsobom, zrozumiteľne a presvedčivo. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia sa najvyšší súd zaoberal a ústavne akceptovateľným spôsobom aj vysporiadal s argumentáciou sťažovateľky, ktorou odôvodňovala prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP, a vysvetlil dôvody, na ktorých založil svoje rozhodnutie

a ktorým z ústavnoprávneho hľadiska nemožno nič vytknúť. Ústavný súd v prejednávanej veci nezistil taký výklad a aplikáciu relevantných právnych ustanovení, ktorých účinky by boli nezlučiteľné s označenými právami sťažovateľky alebo ktoré by popierali samotný obsah a zmysel aplikovaných noriem. Vzhľadom na obsah ústavnej sťažnosti tak ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka dostala z materiálneho hľadiska odpovede na ňou vznesené námietky zo strany krajského súdu, ako aj najvyššieho súdu, pričom nimi prijaté závery sú konzistentné a ústavne prijateľné. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nevykazuje znaky arbitrárnosti, prílišného formalizmu či nedostatočného odôvodnenia zo strany najvyššieho súdu pri posudzovaní dovolania sťažovateľky. Ústavný súd za týchto okolností nevidí žiadny priestor na vstupovanie do rozhodnutia najvyššieho súdu.

16. Vzhľadom na už uvedené zistenia ústavný súd konštatuje, že pri preskúmaní napadnutého uznesenia nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup najvyššieho súdu (v medziach posudzovanej prípustnosti dovolania, pozn.), ktorý by nemal oporu v procesnom kódexe, ktorý bol najvyšší súd v čase svojho rozhodovania povinný na daný prípad aplikovať. Najvyšší súd teda rozhodol o dovolaní zákonom predpokladaným spôsobom, rešpektujúc pritom citovanú relevantnú právnu úpravu vzhľadom na jej účel, ako aj judikatúru najvyššieho súdu, a preto napadnuté uznesenie v predmetnom prípade nemohlo znamenať odoprenie prístupu sťažovateľky k súdnej ochrane v konaní o mimoriadnych opravných prostriedkoch.

17. Sťažovateľka popri primárnej námietke vady dokazovania a neodôvodnenosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu namieta aj porušenie ústavnej zásady rovnosti účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy. Podstata tohto základného práva spočíva v tom, že strany civilného sporového konania majú rovnaké procesné práva a povinnosti, ktoré uplatňujú a plnia za rovnakých procesných podmienok bez zvýhodnenia alebo diskriminácie niektorej z procesných strán. Nerozhoduje procesné postavenie alebo procesná pozícia sporovej strany (porovnaj PL. ÚS 43/95, II. ÚS 35/02, II. ÚS 121/02, II. ÚS 135/05, IV. ÚS 126/09). Tvrdenia sťažovateľky o jej znevýhodnení v jej procesnom postavení pri vyvažovaní dotknutých v kolízii stojacich záujmov sú nielenže nedostatočne odôvodnené (či už po skutkovej, alebo po právnej stránke), ale aj nedôvodné. Napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu, ako aj tomuto rozhodnutiu predchádzajúce rozhodnutia nižších súdov nie sú výsledkom nesprávneho vyvažovania jednotlivých záujmov sporových strán, ale nevyhnutným dôsledkom neunesenia dôkazného bremena sťažovateľky pri tvrdení o jej uplatnenom nároku.

18. Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že nezistil žiadny dôvod, pre ktorý by mohla vzniknúť pochybnosť o ústavnej konformite napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, a preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok a práva na pokojné užívanie majetku:

19. K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením ústavný súd konštatuje, že zo skutočností, ktoré sťažovateľka vo svojej ústavnej sťažnosti uviedla,

nevyplýva žiadna možnosť ich porušenia, ktorej reálnosť by mohol ústavný súd posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie. Sťažovateľka totiž porušenie svojho základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu ako práv hmotnoprávnej povahy odvíja od porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktoré majú procesnú povahu. Vychádzajúc z argumentácie sťažovateľky, nevyhnutným predpokladom porušenia jej hmotných práv by bol záver o tom, že došlo k porušeniu jej procesných práv. Keďže ústavný súd vylúčil možnosť porušenia označených procesných práv sťažovateľky napadnutým uznesením najvyššieho súdu, rovnako dospel k záveru o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti v časti, ktorou sťažovateľka namietala porušenie svojich označených hmotných práv, a preto aj v tejto časti bolo potrebné ústavnú sťažnosť odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.3. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov:

20. Predmetom tejto časti ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľky na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu, ktorý nevydal v konaní platobný rozkaz a v období od 18. augusta 2014 do 13. decembra 2017 nekonal, čím došlo k neodôvodneným prietáhom v súdnom konaní.

21. Ústavný súd v prvom rade konštatuje, že napriek zastúpeniu sťažovateľky kvalifikovaným právnym zástupcom ústavná sťažnosť vo vzťahu k označenému základnému právu nespĺňa náležitosti kvalifikovaného návrhu na začatie konania. Pre zmätočnosť petitu ústavnej sťažnosti v tejto časti, keďže sťažovateľka za porušovateľa svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy označila najvyšší súd a jeho napadnuté uznesenie, ako aj pre jeho rozpor s odôvodnením ústavnej sťažnosti nie je ústavnému súdu zrejmé, či sťažovateľka namieta postup okresného súdu alebo najvyššieho súdu. V tejto súvislosti ústavný súd zdôrazňuje, že podľa § 45 zákona o ústavnom súde je viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľ domáha (petit), pretože ústavný súd môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáhal v petite svojej ústavnej sťažnosti, a to iba vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (čl. 2 ods. 2 ústavy). Z logiky vecí vyplýva, že k porušeniu základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy napadnutým uznesením dôjsť nemôže. Na druhej strane sťažovateľka do petitu ústavnej sťažnosti nepretavila ani namietané porušenie označeného základného práva postupom okresného súdu v ním vedenom konaní. Uvedená nedostatočnosť ústavnej sťažnosti tak zakladá dôvod na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí.

22. Odhliadnuc od uvedeného, ústavný súd konštatuje, že ochrana základnému právu na konanie bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy sa v konaní pred ústavným súdom poskytuje len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany k porušeniu označených práv označenými orgánmi verejnej moci ešte mohlo dochádzať alebo porušenie v tom čase ešte mohlo trvať (II. ÚS 518/2014, IV. ÚS 632/2018, II. ÚS 176/2019). Ak v čase, keď ústavná sťažnosť bola ústavnému súdu doručená, už nedochádzalo k porušovaniu označeného základného práva, ústavný súd sťažnosť zásadne odmietne ako zjavne neopodstatnenú, pretože konanie o takej ústavnej sťažnosti pred

ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (napr. III. ÚS 462/2017, IV. ÚS 149/2018, II. ÚS 464/2018, I. ÚS 265/2022). Okrem toho jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je požiadavka smerovania sťažnosti proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Tento právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (Obluk proti Slovenskej republike, rozsudok z 20. 6. 2006, č. 69484/01, body 62 a 63; Mazurek proti Slovenskej republike, rozsudok z 3. 3. 2009, sťažnosť č. 16970/05).

23. Zo samotnej ústavnej sťažnosti a z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd zistil, že v čase podania tejto ústavnej sťažnosti ústavnému súdu bolo už o dovolaní sťažovateľky napadnutým uznesením najvyššieho súdu rozhodnuté a toto rozhodnutie bolo sťažovateľke 1. februára 2023 doručené a nadobudlo právoplatnosť. Na základe uvedeného je možné konštatovať, že v čase podania ústavnej sťažnosti už bola právna neistota sťažovateľky v predmetnej veci odstránená. Ak by aj ústavná sťažnosť v tejto časti spĺňala zákonom ustanovené náležitosti, bolo by potrebné ju odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

24. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľky bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o ďalších jej návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal, keďže ich posudzovanie je viazané na vyslovenie porušenia označených práv a slobôd, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. januára 2024

Peter Molnár
predseda senátu